

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Kielcach**

Kielce, dnia września 2011 r.

**Pani
Anna Wydrzyńska
Prezes
Sądu Rejonowego
w Skarżysku-Kamiennej**

P/11/045
LKI-4101-08-01/2011

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach przeprowadziła w Sądzie Rejonowym w Skarżysku-Kamiennej (Sąd) kontrolę efektów wdrażania przedsięwzięć z zakresu e-administracji w okresie od 1 stycznia 2010 r. do 31 lipca 2011 r.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 31 sierpnia 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Pani Prezes niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, pomimo stwierdzonych uchybień, wykonywanie przez Prezesa Sądu obowiązków w zakresie objętym kontrolą.

Pozytywną ocenę uzasadnia:

- sprawne wdrażanie systemu informatycznego, elektronicznej Nowej Księgi Wieczystej (NKW);
- prawidłowa obsługa NKW w ramach ustalonych przez Ministerstwo Sprawiedliwości (MS).

Stwierdzone w trakcie kontroli uchybienia polegały na:

- niewykryciu w dwóch przypadkach błędów powstałych w procesie migracji papierowych ksiąg wieczystych do jej postaci elektronicznej (1,77% badanej próby losowej).

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

1. Sąd w ramach projektu „Informatyzacja wydziałów ksiąg wieczystych”, realizowanego przez Ministerstwo Sprawiedliwości w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka (projekt nr POIG.07.01.00-00-005/08), zgodnie z opracowanym przez MS harmonogramem (przesunięcia terminów nie zależały od Sądu), w okresie od 1 sierpnia 2010 r. rozpoczął wdrażanie systemu informatycznego pozwalającego na korzystanie z elektronicznej Nowej Księgi Wieczystej.

W ramach realizacji projektu NKW Sąd otrzymał z MS niezbędne wyposażenie w postaci serwerów, stacji roboczych, drukarek laserowych, skanerów kodów kreskowych oraz zasilaczy awaryjnych. Wartość zakupionego przez MS sprzętu (według protokołów odbioru dokonanych w Sądzie) dla informatyzacji Wydziału Ksiąg Wieczystych (Wydział) wyniosła łącznie 178.566,71 zł. Urządzenia niezbędne do funkcjonowania elektronicznej księgi wieczystej zostały zainstalowane w serwerowni budynku Sądu.

Wszyscy pracownicy Wydziału zostali przeszkoleni w zakresie obsługi elektronicznej NKW. Szkolenia odbywały się z odpowiednim wyprzedzeniem, sukcesywnie w 2009 i 2010 roku, a ich koszty nie obciążały Sądu. Zostali nimi również objęci pracownicy zajmujący się obsługą informatyczną Sądu.

W okresie objętym kontrolą na wdrożenie systemu NKW Sąd nie otrzymywał z Ministerstwa Sprawiedliwości dodatkowych środków. Poniesione w 2010 r. oraz realizowane wydatki w tym zakresie były dokonywane ze środków własnych Sądu. Wyniosły one łącznie 23.027,53 zł w 2010 r. oraz 5.817 zł w I półroczu 2011 r. Wydatki Sądu ogółem w 2010r. wynosiły 6.977 tys. zł, a na 2011 r. w budżecie zaplanowano kwotę 6.911 tys. zł.

2. Proces migracji ksiąg wieczystych (z wersji papierowej do elektronicznej) realizował dla Sądu ośrodek migracyjny ksiąg wieczystych w Siedlcach. Papierowe księgi były przekazywane partiami po 200 do 400 sztuk w okresach tygodniowych.

W Sądzie ustalono, że w pierwszej kolejności do migracji mają być przekazywane księgi wieczyste, w których zachodzi konieczność dokonania wpisu. W takich przypadkach, po zarejestrowaniu wniosku o dokonanie wpisu w księdze wieczystej, księgi takie, o ile nie zostały wcześniej przemigrowane, były przeznaczane do migracji. Do migracji przekazywano również księgi, w przypadkach kiedy zostały złożone wnioski o wypis z księgi.

Interesanci Wydziału byli informowani o trwającym procesie migracji poprzez ogłoszenia na tablicy ogłoszeń Sądu oraz w sekretariacie, gdzie mogli na bieżąco zapoznawać się z wykazem przemigrowanych ksiąg wieczystych. Zdaniem NIK powyższe działanie umożliwiało sprawne funkcjonowanie Wydziału Sądu i umożliwiało w miarę sprawną obsługę wniosków składanych przez klientów w tym okresie.

W Wydziale na dzień 1 sierpnia 2010 r. (rozpoczęcie migracji) zgromadzonych było 30.420 czynnych papierowych ksiąg wieczystych. Na dzień 29 lipca 2011 r. w Centralnej Bazie Danych ujawniono 11.840 ksiąg. Ponadto w trakcie migracji znajdowały się 302 księgi, zamknięto 65 ksiąg, a elektronicznie założono 861 kolejnych.

3. W Wydziale prowadzono weryfikację przemigrowanych ksiąg wieczystych. W jej wyniku od sierpnia 2010 r. do lipca 2011 r. skierowano do ośrodka migracyjnego w Siedlcach łącznie 87 wniosków dotyczących błędów popełnionych w trakcie migracji.

Badanie zgodności przemigrowanych ksiąg wieczystych z ich wersją papierową na wybranej próbie losowej wykazało dwie niezgodności (1,77% badanej próby). W obu poniższych przypadkach referendarz sądowy dokonujący weryfikacji księgi po migracji nie wychwycił błędu popełnionego w ośrodku migracyjnym. Były to: zniekształcona nazwa powiatu skarżyskiego (użyto nazwy „skarżyński”) oraz brak numeru PESEL właściciela nieruchomości, który był zapisany w księdze papierowej. W drugim przypadku, w trakcie migracji danych system odrzucił automatycznie numer PESEL z księgi papierowej, gdyż w akcie notarialnym zapisano nieprawidłowy numer składający się z 12 zamiast 11 cyfr. Powyższe uchybienia zostały sprostowane przez referendarza sądowego w trakcie kontroli.

4. Sąd posiada własną stronę internetową. Na niej znajduje się link do strony Ministerstwa Sprawiedliwości, za pomocą którego można korzystać z programu NKW.

System informatyczny NKW wdrażany przez Sąd (opracowany przez MS) zezwala na dostęp do treści żądanej księgi pod warunkiem znajomości jej numeru. Dostęp do treści realizowany jest przez stronę internetową <http://ekw.ms.gov.pl>. Na tym poziomie nie jest wymagana jakiegokolwiek autoryzacja osoby odczytującej z imienia i nazwiska.

W budynku Sądu, w Wydziale Ksiąg Wieczystych zapewniono możliwość dostępu do NKW. Znajduje się w nim czytelnia z trzema komputerami, za pośrednictwem których każdy przychodzący ma możliwość zapoznania się z danymi zawartymi w elektronicznej księdze wieczystej, poprzez: wprowadzenie na formatce (stronie przeglądarki) imienia i nazwiska oraz podania na kolejnej stronie numeru poszukiwanej księgi wieczystej.

System NKW w swoim założeniu (Sąd nie miał na to wpływu) nie spełnia wymogów art.32 ust.1 pkt 5 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych², zgodnie z którym *„Każdej osobie przysługuje prawo do kontroli przetwarzania danych, które jej dotyczą, zawartych w zbiorach danych, a zwłaszcza prawo do uzyskania informacji o sposobie udostępniania danych, a w szczególności informacji o odbiorcach lub kategoriach odbiorców, którym dane te są udostępniane”*.

Z wyjaśnienia Administratora Bezpieczeństwa Informacji w Sądzie wynika, że brak jest możliwości identyfikacji ww. osób korzystających z dostępu do księgi wieczystej za pośrednictwem strony internetowej. Wynika to z faktu swobodnego dostępu do księgi wieczystej poprzez stronę internetową. Z wyjaśnienia wynika ponadto, że nie było jeszcze przypadku żądania uzyskania informacji zgodnie z art. 32 ust. 1 pkt 5 ustawy o ochronie danych osobowych.

5. W Sądzie wprowadzono politykę bezpieczeństwa i instrukcję zarządzania systemem informatycznym służącym do przetwarzania danych osobowych. Zgodnie z *Polityką bezpieczeństwa* Administratorem Danych Osobowych został ustanowiony Prezes Sądu Rejonowego w Skarżysku-Kamiennej. Ponadto ustanowiono Administratora Bezpieczeństwa Informacji, tj. osobę odpowiedzialną za bezpieczeństwo danych osobowych przetwarzanych w Sądzie oraz Administratora Systemów Informatycznych, tj. osobę odpowiedzialną za sprawność i konserwację oraz wdrażanie technicznych zabezpieczeń systemów informatycznych, w których przetwarzane są dane osobowe.

² Dz. U. z 2002 r., nr 101, poz. 926 ze zm.

Administrator Bezpieczeństwa Informacji w Sądzie, w dniu 15 lipca 2011 r. sporządził dokument *Konfiguracja sieci informatycznej Sądu Rejonowego w Skarżysku-Kamiennnej*. Określił w nim konfigurację sieci informatycznej w Sądzie oraz uznał poziom jej bezpieczeństwa za dobry i bardzo dobry w odniesieniu do różnych jej punktów. Podstawą tej oceny był m.in. fakt, że sieć resortowa Nowej Księgi Wieczystej z dostępem do urządzeń łączących lokalizacje w ramach Ministerstwa Sprawiedliwości nie ma punktów styku z innymi sieciami.

6. W ramach programu NKW w Sądzie nie ma możliwości otrzymania odpisu księgi wieczystej w postaci elektronicznej, podpisanego w sposób zapewniający skutek prawny taki, jak dokument papierowy. Tylko poprzez link na stronie internetowej Sądu można pobierać ze strony MS wzór wniosku o wydanie odpisu księgi wieczystej. Nie ma możliwości złożenia go po wypełnieniu drogą elektroniczną – wynika to z założeń programu komputerowego dla ksiąg wieczystych. Koniecznym jest złożenie w Sądzie osobiście lub za pośrednictwem poczty formularza wniosku o wydanie odpisu z odręcznym podpisem. Opłaty za dokonanie wpisu mogą być dokonywane w kasie Sądu lub przelewem. Numer rachunku bankowego Sądu jest podany na jego stronie internetowej.

Według wyjaśnień złożonych przez Wiceprezesa Sądu i Przewodniczącego Wydziału Ksiąg Wieczystych, sędziowie mogą zapoznawać się z treścią ksiąg wieczystych za pośrednictwem Internetu na zasadach ogólnych, zgodnie z możliwościami stworzonymi przez wprowadzony przez Ministerstwo Sprawiedliwości system Nowa Księga Wieczysta, do którego Sąd w Skarżysku –Kamiennej został dołączony w sierpniu 2010 r. Z wyjaśnienia także wynika, że wydruk z księgi wieczystej nie może być dowodem w sprawie i związku z tym wydawanie przez sędziów orzeczeń na podstawie dostępu do księgi elektronicznej i pozyskiwania z niej wydruku nie jest możliwe. Dowodem w sprawie może być jedynie odpis z księgi wieczystej.

W Sądzie nie można uzyskać w formie elektronicznej informacji o stanie swojej sprawy prowadzonej przez Wydział Ksiąg Wieczystych. Informacje tego rodzaju można otrzymać tylko osobiście w Wydziale lub telefonicznie. Wynika to z ograniczeń programu, a nie z własnych działań Sądu.

7. W ramach programu NKW w Sądzie nie jest możliwe złożenie drogą elektroniczną wniosku o dokonanie wpisu do księgi wieczystej. Według wyjaśnień pracowników Wydziału nie jest im znana taka możliwość i nie była ona wskazywana w trakcie prowadzonych szkoleń.

W Sądzie, aby dokonać wpisu do księgi wieczystej należy złożyć wniosek osobiście lub za pośrednictwem poczty. Istnieje możliwość pobrania formularza wniosku ze strony MS (także za pośrednictwem strony internetowej Sądu), jednak po wypełnieniu musi być on opatrzony odręcznym podpisem wnioskodawcy. Dodatkowo do wniosku należy dołączyć szereg dokumentów wymaganych przy wpisie, które są weryfikowane przez pracowników Wydziału. Stosowne opłaty sądowe należy uiszczać w kasie lub przelewem na rachunek podany na stronie internetowej Sądu.

8. Za pośrednictwem Sądu Rejonowego w Skarżysku-Kamiennej nie można składać wniosków do wydziałów sądów prowadzących repertoria elektroniczne (Krajowy Rejestr Sądowy, Rejestr Zastawów, Monitor Sądowy i Gospodarczy) – nie znajduje się on na liście sądów właściwych do załatwiania tych spraw. Jediną możliwością w tym zakresie jest skorzystanie z linku na stronie Sądu, za pośrednictwem którego otrzymuje się możliwość bezpośredniego kontaktu ze stroną Ministerstwa Sprawiedliwości i umieszczonymi na niej rejestrami.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnioskuję o wnikliwą weryfikację elektronicznych ksiąg wieczystych po ich migracji z wersji papierowej.

* * *

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pani Prezes, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosku lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Pani Prezes prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Kielcach umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosku zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.